

1. ÜLDISELOOMUSTUS

1.1. Ajalooline taust.

Varaseimad ürikulised teated Suursadama ja selle ümbruse külade kohta pärinevad XVI sajandi viimasest veerandist. 1570-80. aastail läänistas Rootsi kuningas Johan III mitu küla Hiiumaal kellelegi Hans Wachtmeister'ile. Läänimaade hulka kuulus ka 2 adramaad Suursadama all paiknevast Sääre külast. Saanud nimetatud maavalduse omanikuks, ehitas ta sadamasse oma silla ja lubjaahju. Sääre küla järgi nimetati Suursadamat esialgu Sääre sadamaks (Serele Ham).

XVII sajandil kujunes Suursadam Hiiumaa tähtsaimaks sisse- ja väljaveo sadamaks. 1680. aasta paiku rajas hollandlane Erasmus Jacobson Suursadamasse laevaehitusettevõtte, viimase tarbeks ehitati sepikoda, köiepunumistöökoda ning muud vajalikud rajatised.

1796. a. ostis Suuremõisa koos sellele kuuluvate valdustega Suursadamas O. R. L. Ungern Sternberg, legendaarse kuulsusega mees, kellel Hiiumaa ajaloos on olnud üsna tähelepanuväärne roll. Kolm aastat hiljem ostis ta Kassari mõisale kuulunud valdused Sääre külas ning Vaemla mõisale kuulunud 6 Sääre küla talu ning muutus sadama ja sellega külgnevate maade täielikuks peremeheks. Sadamas hakati valmistama Eestima suurimaid purjelaevu.

20. saj teisel poolel kuni käesoleva ajani paikneb Suursadamas kalurikolhoosi "Hiiu Kalur" (nüüd AS Dagomar) laevaremondi töököda koos slipiga ja kalavastuvõtupunkt koos väikese kalatöötlemise tsehhiga.

Sadam, kalapüük ja laevaehitus on põlluharimise kõrval olnud pidevalt ümberkaudsete külade elanikele kas põhiline või lisasissetuleku allikas.

1.2. Lähteolukord

Vallaosa üldplaneering on jätkuks varem koostatud, kuid veel mitte kehtestatud Hellamaa-Värssu-Puliste rannaala piirkonna planeeringule.

1994. a. koostati RE "Eesti Maauuringud" poolt Pühalepa valla üldplaneeringu I etapp, mis aga samuti jäi kehtestamata.

Hiiu maakonna planeering ei määratle oluliselt Sääre-Kuri-Tähva piirkonna arengut, kuna planeeringu mastaabid on oluliselt suuremad.

Plaanitaval alal elab praegu alaliselt paarkümmend leibkonda, kuid maaomanikke on kaks korda rohkem. Elanikonna tegevuseks on põllupidamine, mis toimub põhiliselt palgatöö kõrvalt. Märkatav on suvekodude ja puhkemajade osakaalu kasv ja haritava põllu-, heina-, karjamaa kiire vähenemine.

Rannajoone pikkus planeeritaval alal on ligikaudu 10 km.

Sääre ninal on riigi omandisse kuuluv metsamaa suurusega ~50 ha.

Planeeritava ala sisse jääb Sääre ninast idasuunas rannast ~4 km kaugusel asuv Kadakalaid suurusega ~22 ha

Kuri-Tähva-Sääre üldplaneeringu alale jäävad kinnistud on antud **tabelis 1**.

Kuna maareform planeeritaval alal ei ole veel lõpetatud, katavad tabelis toodud kinnistud umbes poole planeeritavast alast.

Planeeringu alal asuvad järgmised kaitsealused arhitektuurimälestised:
nr. 23598 - Kuri õigeusu kiriku varemed 1888-1891 a.
nr. 23597 - Kuri õigeusu kiriku koolimaja 19.saj. IV veerand

Töö aluseks on :

1. Pühalepa vallavolikogu otsus nr. 103, 6 dets. 2000 a.
2. Tellimiskiri nr. 1-18/384, 17. dets. 2000 a.

Töö aluseks on "Planeerimis- ja ehitusseaduse" § 8 punkt 2, mis lubab valla üldplaneeringut koostada ka vallaosade kaupa.

2. PLANEERITAVA ALA ASUKOHT JA OLEMASOLEVAD TINGIMUSED

2.1. Planeeritava ala asukoht

Pühalepa vald hõlmab Hiiumaa kirde - ida osa. Valla üldpind on 255 km², mis on ligikaudu veerand kogu Hiiu maakonnast. Vallas elas 01. 01. 2000.a. seisuga 1953 elanikku. Üldplaneeringuga haaratava valla osa territoorium asub valla keskosas, Suursadamast lõuna poole Kuri – Sääre külade ranna ja maantee vahelisel alal. Planeeritava ala suurus on ~ 500 ha.

2.2. Looduslikud tingimused

Piirkond on suhteliselt madal ja tasane rannikumaa, mis tõuseb merepinnast maantee suunas kohati 12-16 meetrini.

Planeeringualal ei asu kaitsealuseid territooriume ega looduskaitse üksikobjekte. Biosfääri kaitseala tsoneeringu kohaselt jääb piirkond nn. puhvertsooni, kus majandustegevusele pole kehtestatud piiranguid. Majandustegevuse ja ehituse planeerimisel on tähtsaks faktoriks põhjavee nõrk kaitstus.

Suurem osa alast on hoonestamata, põllu-, rohu- ja metsamaa.

Rannik on looduslikult kaunis ja seni inimtegevusest suhteliselt puutumatu säilinud. Rannad on enamuses madalad, pehmed ja saviliivased. Ainult Säärenina põhjapoolne külg on kruusane, kivine ja kallas järsem.

Piki randa kulgevalt maanteelt ja rannaäärsetelt teedelt avanevad kohati avarad ja kaunid vaated merele.

2.3. Geoloogilised tingimused

Üldplaneeringuga hõlmatud ala kuulub maastikuliselt Palade abradeeritud moreentasandike, glatsiaalsete kõrgendike ja mereliivatasandike mikrorajooni (Sepp, 1974).

Suursadama ümbruses tehtud geodeetiliste uurimistööde põhjal on geoloogiline ehitus suhteliselt lihtne. ~0,2 m paksuse mullakihi all lamab lubjakihirähk, saviliiva vahetäitega ja kohati suure jämepeuru sisaldusega. Suursadama ümbruses puuritud kaevude puuraukude andmeil esineb ülemordoviitsiumi vormsi lademe lubjakivi 5-20 m sügavusel maapinnast (kunagise "Rahu Eest" kolhoosi Harju osakonna ja Hellamaa kooli puurkaevud. Vt. - EKE Projekt, töö nr.73109.) Tähvaninal võib lubjakivi olla kohati maapinnale lähemal kui 5 m.

2.4. Teedevõrk, olemasolev insener-tehniline varustus.

Planeeritav ala piirneb läänest kohaliku maanteega 104 Tempa -Suursadama tee. Valla teedest jäävad planeeringu alasse:

Kuri - Tähva	1,2 km
Sääre - Mäenuki	0,9 km

Ülejäänud planeeringu alal paiknevad teed on era- ja muud teed.

Puurkaev - pumbamaja on olnud Sääre piirivalvekordoni hoonete juures, kuid see on praeguseks likvideeritud ja ümbruskonna elanike andmeil oli kaev rajamisest alates joogikõlbmatu veega.

Säilinud on endise noorloomade laudakompleksi juures asuv puurkaev pumbamaja, mis on siiani ka töökorras. Töötab ka Kuri küla puurkaev koolimaja kõrval. Elamute ja väikemajapidamiste vesi saadakse madalatest puur- ja sahtkaevudest.

Kanalisatsioon koos septikuga oli välja ehitatud Sääre piirivalvekordoni hoonete juures, kuid see on tänaseks täielikult amortiseerunud.

Elektrienergiaga varustatakse planeeringu alal paiknevaid elamuid ja majapidamisi kolmest alajaamast:

Sääre piirivalvekordoni alajaam	160 kVa
Sääre laudakompleksi alajaam	250 kVa
Kuri alajaam	63 kVa

Planeeringu ala läbivad kaks tegutsevat side maakaablit.

2.5. Maakasutus

Planeeritav ala on traditsiooniline ranniku põllumajanduspiirkond, mis maa- ja omandireformi käigust tulenevalt elab üle muudatusi maakasutuses.

Põhiliselt kuulub maa eravaldusse. Ainult Sääre ninal asuv mets on jäetud riigi omandisse.

Planeeritava ala täpset maabilanssi pole võimalik käsitleda, kuna maareform pole veel lõppenud. Maakatastri andmed on olemas 37 üksuse kohta (umbes 45% pindalast - **tabel 1**).

3. PLANEERIMISLAHENDUS.

3.1. Üldlahendus, territoriaal-majandusliku arengu põhisuunad

Planeering püüab leida sobivat lahendust piirkonna mereäärsete alade kasutuseks ja hoonestamiseks. Samas püütakse säilitada maastikulisi kauneid ja omapäraseid vaateid, väljakujunenud taimestiku kooslust. Planeeringuga on püütud anda maaomanikele ehitusvõimalus, mis on sobiv maastikule ega mõjuta oluliselt keskkonda.

Suurem osa alast on hoonestamata, põllu-, metsa- ja rohumaa. Rannad on enamuses pehmed ja saviliivased. Ainult Säärenina põhjapoolne külg on kruusane.

Vallaosa üldplaneering püüab näidata antud vallaosa tulevast maakasutust ja on aluseks detailplaneeringute alusel ehitustegevusele.

Arvestades valla sotsiaalmajandusliku arengu kava ja maareformi tingimusi on käesoleva planeeringu põhilisteks eesmärkideks :

- teha ettepanekuid maade ratsionaalseks kasutamiseks;
- reserveerida ehitusmaad;
- selgitada munitsipaalmaade vajadused;
- selgitada kehtivad piirangud maakasutusele;
- lahendada keskkonnakaitset puudutavad probleemid, sealhulgas rannaala kasutust puudutavad probleemid

Koostatud vallaosa üldplaneering ei kavanda piirkonnas täiesti uusi arengusuundi. Analüüsitud ja fikseeritud on olemasolev olukord ja arendatakse edasi seniseid suundi puhkemajanduse arendamiseks ja väikeelamute ehitamiseks. Kooskõlas vallavalitsuse ja maaomanikega on suuremad väikeelamute alad reserveeritud Säärele, kuhu oleks võimalik ehitada kuni 70 väikeelamut, Tähvale kuni 30 väikeelamut ja Kuri külla kuni 10 elamut. Planeeringus on fikseeritud supelrannad ja lautrikohad, mis annavad maaomanikele nendes kohtades võimaluse ka vajalikud hooned ja rajatised ehitada.

Puhkemajandust arendatakse otseselt Säärel vana piirivalvekordoni baasil ja riigimetsa osas, mis on ette nähtud looduslikuks puhkehaljasmaaks (puhke- ja jalutuspiirkond - RMK kiri 06.04.2001 nr.4-1/546).

Tootmistegevust on planeeringujärgselt selles piirkonnas võimalik arendada endiste lautade baasil ja nende ümbruses.

Planeeringus on näidatud võimalik NATURA ala Säärenina ja Tähvvanina vahelisel rannikul (emaputke kasvuala), mida kavandatav inimtegevus rannal oluliselt ei mõjuta.

3.2. Piirangud maakasutusele.

Vallaosa üldplaneeringu eesmärgiks on näidata antud vallaosa tulevast maakasutust ja alustada detailplaneeringute alusel ehitustegevust.

Vastavalt "Ranna ja kalda kaitse seadusele" on ette nähtud ranna ja kalda kasutamise kitsendused eraldi hajaasustus- ja tiheasustusaladel. Põhiliseks kitsenduseks on randadel ja kallastel asuvad ehituskeeluvööndid.

Ranna ja kalda ehituskeeluvööndi ulatust saab vähendada või suurendada maakonnaplaneeringu alusel kehtestatud valla või vallaosa üldplaneeringuga, mis koostatakse lähtudes planeeritava ala looduslikest ja majanduslikest tingimustest (Ranna ja kalda kaitse seadus § 6).

Planeeringu piirangute osas on eraldi näidatud **detailplaneeringu kohustusega alad** (Vallaosa üldplaneering tugineb "Planeerimis- ja ehitusseaduses" ettenähtult Hiiu maakonna planeeringule ja täpsustab selle piirkonna detailplaneeringu kohustusega alad.)

Vallaosa üldplaneering saab olema aluseks ehituseks lubatud aladel detailplaneeringute koostamiseks. "Planeerimis- ja ehitusseaduse" järgi toimub kruntide moodustamine detailplaneeringu kohustusega aladel detailplaneeringute alusel. Ehitustegevus ei saa alata enne detailplaneeringu kehtestamist.

Sadamates ja lautrikohtadel võib rajada ainult merega või kalapüügiga seotud hooned ja rajatisi. Rannajoonel kehtib 10 m laiune kallasarada (Veeseadus § 10).

Planeeringualal on ehitustegevus lubatud ainult märgitud kohtades. Ülejäänud aladel on soovitatav säilitada rannaäärne rohumaad, põllu- või karjamaad, metsamaad ja lookooslused, kus saavad pesitseda linnud ja säilib väidetav haruldaste putukate kooslus. Piiratud ja suunatud tegevus ei tee olemasolevale keskkonnale sellisel määral kahju, et peaks inimtegevuse ja ka detailplaneeringutega täpsustatud ehitamise külade rannaaladel täielikult peatama.

Detailplaneeringute koostamisel tuleb jälgida kruntide suurusi.

- Ehitusõigust omav krunt peab olema vähemalt (st. mitte alla):

Sääre piirkonna väikeelamute alal	0,5 ha
Tähval rannaga piirneval metsaga kaetud alal	1 ha
Tähval sisemaal ja lagedal alal	0,5 ha
Kuri väikeelamute ehitusalal	0,8 ha
- Mereäärsel krundil peab olema vähemalt 70 m krundi laiust.
- Lautrikohtades ei ole lubatud ehitada maapealsed ehitised veepiirile lähemale kui 20 m

Uute kruntide jaotus ja paigutus peab detailplaneerimisel vältima olemasolevate kinnistute ebakohast tükeldamist ja ühtlasi piirama liiga tihedat hoonestust.

3.3. Funktsionaalne tsoneerimine

Funktsionaalne tsoneerimine lähtub olemasolevast väljakujunenud olukorrast. Ehitusalad on mõeldud väikeelamute ja suvemajade rajamiseks (täpsem määratlus antakse detailplaneeringutes). Vallahuvidega ala on mõeldud kasutada samuti elamumaana.

Säärel näidatud elamumaa koos puhkeotstarbelise maaga annab võimaluse suvemajad või pereelamud ühendada puhkerajatistega (näit. golfirajad, palliplatsid, ratsutusrajad, terviserajad jne. - kõik täpsustatakse detailplaneeringutega).

Tähva elamumaa koos metsamaaga võimaldab 50% ulatuses säilitada rannametsa ja hooned rajatiseid hajutada detailplaneeringutes näidatud võimaluste piires hoonestatavale alale.

Endise Sääre piirivalvekordoni ümbrust käsitletakse planeeringus kui tulevast puhkeala. Samuti on osa riigimetsast, kooskõlas Riigimetsade Majandamise Keskusega (kiri 06. 04. 2001 nr. 4-1/546), käsitletud kui puhkeotstarbelist metsa, milles on lubatud raided kuni 40% metsa tagavarast. Rannikul näidatud kaitsemetsad peavad säiluma ja neis lubatud raided ei tohiks ületada 20% metsa tagavarast. Sääre kordoni ja mere vaheline noor männik tuleks kujundada looduslikuks parkmetsaks.

Planeeringus on näidatud Sääreninal üks ja Tähvaninal kaks rajatavat lautrikohta. Neist suuremad ja üldkasutatavad oleksid kaks, need kuhu viib vallatee. Tähvanina otsa rajatav uus lautrikoht on mõeldud rajatava küla rahvale. Ainuke tootmismaa planeeritaval alal on endiste lautade ümbrus.

Säärenina tipus asuvate piirivalverajatiste ümbrust on planeeringus käsitletud kui riigikaitse otstarbelist maad.

Ülejäänud ala tuleks käsitleda kui maatulundusmaad. Ala keskossa jääv metsamaa tuleks tulevikus kujundada pärandkoosluste, niitude ja puisniitude maaks.

3.4. Teedevõrk, tehnovõrgud- ja rajatised.

3.4.1. Teedevõrk

Planeeritava ala teedevõrk on välja kujunenud ja ei vaja olulisi muudatusi. Planeeritaval alal on põhiteedeks kohalik maantee numbriga 104 Tempa – Suursadama tee. Nimetatud tee on heas korras ja kaetud mustkattega.

Rekonstrueerimist vajavad vallateed (teed mille eest kannb hooldust vald). Sääre - Mäenuki tee tuleks pikendada Säärenina otsani ja sealt tagasi pikki põhjakallast kuni Suursadamani, Kuri - Tähva tee kuni paadilautrini ja puhastusseadmeni.

Üldkasutatavad (detailplaneeringutes üldkasutatavad või teeservituudid) kohalikud teelõigud, mis on teed põhiteelt elamualadeni, paadilautriteni ja ujumiskohtadeni, täpsustatakse detailplaneeringute koostamise käigus.

Üldkasutatavad parklad on vajalik rajada Säärenina ujumiskohtade ja paadilautrite juurde. Tähvale rajatakse üks üldkasutatav parkla (vallatee otsas) kui tee laiendus ja sõidukite ümberkeeramise koht.

Üldkasutatavate teede ja parklate asukohad ning suurus täpsustatakse detailplaneeringutega. Kohaliku maantee teeala laius on 8 m tee teljest mõlemale poole ja kaitsetsoon 50 m teljest mõlemale poole. Üldkasutatava vallatee teeala laius on 3 m teekatte või kraavi välimisest servast.

3.4.2. Veevarustus.

Olemasolev veevarustus planeeringualal puudub. Vastavalt KOK seadusele on omavalitsuse ülesanne oma territooriumil korraldada veevarustus ja kanalisatsioonisüsteemid.

Vastavalt ühisveevärgi ja kanalisatsiooni seadusele toimub see valla volikogu poolt kinnitatud veevarustuse ja kanalisatsiooni arengukava järgi. Kuna planeeritavad ehitusalad asuvad reostustundlikul rannal nõrga reostuskaitstusega põhjaveealal, on otstarbekas rajada ühisveevarustus ühe või mitme (piirkondliku) veehaardega. Veehaarde sanitaarkaitseala on 50 m. Seda võib vähendada keskkonnaministri loal kuni 10 meetrini, kui vett võetakse ühisveekasutuse tarbeks alla 10 m³/d. Ka individuaalkaevud vajavad 10 m raadiusega hooldusala, mis võib tekitada vajadust kehtestada piiranguid naabrite maale.

Planeeringu järgselt rajatakse Kuri külas koolimaja taha uus puurkaev olemasoleva, uue rajatava hoonestuse ja tuletõrje veehoidla tarbeks. Tähvva küla keskele on ette nähtud rajada uus kaev koos hoonestatud ala veevarustuse väljaehitamiseks. Sääre küla lautade juures olev puurkaev - pumbamaja võetakse kasutusele kogu planeeritava ala lõunapoolse piirkonna veega varustamiseks. Endise piirivalvekordoni puurkaevu asemel ja planeeringu ala keskele valla maale rajatakse uued kaevud.

Detailplaneerimise käigus määratakse rajatavatele puurkaevudele täpsed asukohad, veehaarde ulatused ja nõuetekohased sanitaarkaitsetsoonid.

3.4.3. Kanalisatsioon.

Olemasolev kanalisatsioonivõrk ja puhastusseadmed puuduvad. Endise piirivalvekordoni kanalisatsioonivõrk ja septik on täielikult amortiseerunud. Nõrga reostuskaitsega alal on heitvee pinnasesse immutamise suures ulatuses välistatud. Tekkiv heitvesi tuleb esialgu juhtida kogumiskaevudesse (mida tühjendatakse Suursadama puhastisse). Edaspidi rajatakse vastavalt valla arengukavale piirkondlikud puhastid.

31. detsembriks 2007. a. peab selles piirkonnas puhastatama vähemalt 95% reoveest vastavalt erikasutusloale.

Sääre piirkonnas on võimalik endise piirivalvekordoni ümbruse ja Sääre tee äärse ala heitveed koguda kokku ja survetrassi kaudu pumbata Suursadama puhastisse ning seda hiljem rekonstrueerida. Teiseks tuleks Säärenina läänepoolsel küljel, planeeritud vallamaa otsa rajada teine puhasti, mis puhastaks enamuse rajatavate elamute heitvetest.

Säärenina otsas asuvad riigikaitserajatised ja puhkerajatised kanaliseeritakse kogumiskaevudesse.

Tähvale rajatava perspektiivse puhasti asukoht oleks mere ääres Tähva tee otsas, kuhu juhitakse perspektiivselt kogu piirkonna heitveed. Kuna väikeelamud selles piirkonnas rajatakse kohati hajusalt või gruppidega, on esialgsed lahendused võimalik teha kogumiskaevude baasil. Nn. hallvee osa antud lahendusel eraldatakse ja juhitakse läbi kaitstud põhjaga filterväljakute kraavidesse või merre.

Kuri küla Tähva tee äärses uues elamupiirkonnas on vajalik igale majale oma kogumiskaevu rajamine ja kaevude perioodiline tühjendamine.

Hilisema ehituse käigus on võimalik heitveed pumbata Tähvale rajatavasse puhastisse või rajada eraldi puhasti. Ühise puhasti rajamisel tuleb määrata heitvee merre juhtimise paik kaugemale ujumis ja supluskohtade sanitaarkaitse vööndist.

Detailplaneeringute koostamisel tuleks arvestada põhimõtteid:

- hajusa ehituse korral võib nõrgalt kaitstud põhjaveega aladel pinnasesse immutada ööpäevas kuni 10 m³ puhastatud vett.
- heitvee pinnasesse juhtimise tingimused täpsustatakse vee erikasutusloas
- heitvee isoleeritud põhjaga filterväljakuete immutussügavus peab olema aasta ringi vähemalt 1,2 m ülalool põhjavee kõrgemat taset

3.4.4. Elektrivarustus.

Käesoleval ajal varustatakse piirkonda elektrienergiaga kolmest alajaamast.

Alajaamade võimsused:

1. Piirivalve kordoni alajaam	160 kVA
2. Sääre laudakompleksi alajaam	250 kVA
3. Kuri kooli alajaam	63 kVA

Alajaamad rahuldavad praegust tarbimist. Elamuehituse aktiveerumisel vastavalt planeeringule või turismi-puhketegevuse laienemisel tuleb alajaamad uuendada vastavalt tekkivale tarbimise kasvule.

1. Piirivalve kordoni alajaam	250 kVA
2. Sääre laudakompleksi alajaam	350 kVA

3. Kuri kooli alajaam

160 kVA

Uus alajaam on vaja rajada Sääre elamutele riigimetsa äärde ja Tähva elamuala keskele.

Madalpingeliinid vajavad korrastamist ja uute hoonete ja rajatiste ehitamisel uuendamist.

3.5. Keskkonnakaitsenõuded

Kuna planeeritaval alal puudub praegu arvestatav majandustegevus ja alaline elanikkond, puudub ka alaline reostuskoormus.

Rannaga vahetult piirnevad metsatukad, mis pakuvad kaitset meretuulte eest, peavad säiluma vaatamata tekkivale puhkemajandusele ja ehitustegevusele. Rannaäärset kõrgemat haljastust võib osaliselt piirata raietega, mis kaitsemetsade osas ei tohiks ületada 20% metsa tagavarast või lõuna poolsest küljest asendada madalamaga (kadakad) üksikute merevaadete taastamiseks.

Rannal asuvad metsasalud on minimaalsed, kuid vajalikud kaitsvaks haljasvööndiks rajatavatele väikeelamutele. Nende säilitamine ja korrastamine täpsustatakse detailplaneeringutega. Rand ja teerajad vajavad korrastamist. Väärtuslike põllumaade, maastike ja looduskoosluste säilitamine tuleb tagada koos inimtegevusega. Maastikulise ilu säilitamine (säätlik uuendamine) ja piiratud ning suunatud ehitustegevus annab rannaäärsele maale uue piirkonna elutegevuseks vajaliku väärtuse.

Arvestades piirkonna omapära ja üldisi looduslikke väärtusi, on ehitustegevus lubatud detailplaneeringute alusel ja ehitused, rajatised ning neid ümbritseva ala otstarve täpsustatakse detaiplaneeringutega.

Kogu rannamaastik on seni ääretult hästi säilinud ja vajab seetõttu ka edaspidi mõistvat ja kaalutletud, asjatundlikult suunatud tegevust. Hetkeline kasusaamisõhin või maaklerite tegevus võib hävitada Hiiu saare ühe kaunima maastiku, mille väärtus säilib ja kindlasti suureneb mõistval suhtumisel planeeringu keskkonnamõtjude hindamisse ja detailplaneeringutesse.

3.6. Tulekaitsenõuded

Maa-ala planeerimisel on lähtutud kehtivatest tuletõrjenormidest.

Planeeritud ala hoonestus kuulub tulepüsivuse seisukohalt klassi tähistusega TP3. Hooned planeeritaval alal saavad olema ühe- ja kahekorruselised, kõrgusega alla 9 m. Tulepüsivusklassi TP3 kuuluv ehitus tuleb detailplaneeringute alusel püstitada kinnistu piiridest 5 m kaugusele.

Üks väikeelamu või suvemaja kompleks moodustab tuletõkkeseptsiooni, mille suurus on alla 1200 m².

Hoonete komplekside vaheline kuja on vähemalt 15 m.

Tulekustutusvee tarbeks on planeeritaval alal ette nähtud 4 kohta:

- endise piirivalvekordoni juurde rajatava kaevu ja veetrassi juurde mahuga 2 x 100 m³
- korrastatakse olemasolev laudahoone lahtine veehoidla ja veevõtukoht mahuga 250 m³
- Kuri koolimaja taha rajatava uue puurkaevu juurde mahuga 2 x 100m³
- Tähval olev väike järv süvendatakse ja ühendatakse merega, mille juurde rajatakse aastaringse kasutusega veevõtukoht

3.7. Fotod ja kasutatud materjalid

Hiumaa Suursadama ait. Ajalooline õiend.

KRPI, A-1010, 1983 a.

Suursadama laevaremondikompleksi uurimistööde aruanne - EKE Projekt, töö

nr.73109 1974.a.

Koostas: arh. J. Kuusemets